

Sygn. akt VI Ga 93/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Anna Walus – Rząsa

SO Beata Hass – Kloc (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Kamuda

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: S. w B.

przeciwko: H. N.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie
V Wydziału Gospodarczego z dnia 19 września 2013 r., sygn. akt V GC 254/13

oddala apelację

Sygn. akt VI Ga 93/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 maja 2014r.

Powód –S.w B. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu – H. N. wnosił o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, aby pozwany zapłacił na rzecz powoda kwotę 1 068,80 złotych, zaś w przypadku wniesienia sprzeciwu, dodatkowo zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego powód podał, że nałożył na firmę R.w J., działającą następnie pod nazwą (...) sp. z o.o. w J. karę pieniężną

w kwocie 1 000,00 złotych, z tytułu naruszenia przepisów ustawy o transporcie drogowym, które zostało stwierdzone podczas kontroli drogowej przeprowadzonej w dniu 27 stycznia 2007r. pojazdu członowego marki (...) o nr. Rej. (...) wraz z naczepą – cysterną marki K. (...)

o nr rej. (...), znajdującego się w dyspozycji w/w firmy.

Po upływie terminu do dokonania zapłaty został wystawiony administracyjny tytuł wykonawczy z dnia 12 czerwca 2007r., na podstawie którego organ egzekucyjny – Naczelnik Urzędu Skarbowego w J. wszczął postępowanie egzekucyjne.

Organ egzekucyjny umorzył jednak prowadzone postępowanie wobec ogłoszenia upadłości spółki.

W tych okolicznościach powód zgłosił sędziemu komisarzowi przysługującą mu wierzytelność, jednak postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011r. postępowanie upadłościowe zostało zakończone, zaś powód nie został ujęty w ostatecznym planie podziału funduszu masy.

Żądanie pozwu skierowane zostało zatem do pozwanego, jako członka zarządu odpowiedzialnego za działania spółki.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu (k- 32-33).

W pisemnych motywach powyższego podniósł w pierwszej kolejności zarzut przedawnienia, albowiem jego zdaniem upłynął już okres 3 lat od momentu gdy powód dowiedział się o bezskuteczności egzekucji.

Ponadto zarzucił, że od dnia 25 września 2006r. przebywał na zwolnieniu chorobowym i nie wrócił już do pracy w spółce, przechodząc w listopadzie 2007r. na rentę chorobową. W trakcie zwolnienia lekarskiego został odwołany z funkcji prezesa zarządu a o powołaniu nowego zarządu poinformowano go pismem z dnia 29 maja 2007r. i jego zdaniem gdy powstało zobowiązanie spółki nie był on już członkiem zarządu (...) sp. z o.o. w J.; a nadto nie miał on wpływu na działalność spółki i nie sprawował już faktycznej reprezentacji spółki.

Powód w piśmie procesowym z dnia 28 sierpnia 2013r. podtrzymał swoje stanowisko zawarte w pozwie, uznając że zarzuty pozwanego nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności odniósł się do zarzutu przedawnienia roszczenia ,że nie może zostać uznany, albowiem postępowanie egzekucyjne nie zostało umorzone z powodu jego bezskuteczności ,ale z mocy prawa.

Nie znajduje także ,zdaniem powoda, potwierdzenia zarzut pozwanego, że pozwany nie był już członkiem zarządu. Świadczą o tym dokumenty zgromadzone w sprawie, w szczególności zaś odpis z (...) sp. z o.o. w J..

Ponadto podał ,że członkowi zarządu winien być znany stan finansów spółki, zaś pozwany nie przekazał dokumentacji finansowo – księgowej spółki, mimo skierowanego do niego wezwania nowego zarządu (pismo powoda z dnia 28.08.2013r. – k-41 – 42).

Sąd Rejonowy w Krośnie wyrokiem z dnia 19.09. 2013r. sygn. akt V GC 254/13 (k- 48) zasądził w pkt. I od pozwanego H. N. na rzecz powoda S.w B. kwotę 1 068,80 zł (tysiąc sześćdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt groszy) oraz w pkt. II kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych), tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego Sąd Rejonowy ustaleniami faktycznych podał ,że powód -(...)w B. decyzją z dnia 17 kwietnia 2007r. nałożył na R. w J. karę pieniężną w kwocie 1 000,00 złotych z tytułu wykonywania przewozu drogowego z nieprawidłowo wypełnioną kartą opłaty za przejazd p o drogach krajowych.

Decyzja ta została doręczona zainteresowanemu w dniu 7 maja 2007r. (decyzja z dnia 17.04.2007r. – k.4 – 7). R. w J. zmieniła nazwę na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J.

i zmiana nazwy znalazła odzwierciedlenie w Krajowym Rejestrze Sądowym, gdzie wpis w tym zakresie został dokonany w dniu 27 stycznia 2006r. (odpis pełny z rejestru przedsiębiorców wg stanu na dzień 25.10.2012r. – k.16).

Po bezskutecznym upływie terminu do zapłaty nałożonej kary, powód podjął czynności zmierzające do wyegzekwowania od spółki nałożonej kary;

w dniu 12.06.2007r został wystawiony przez Naczelnika Urzędu Skarbowego

w J. administracyjny tytuł wykonawczy, a wobec spółki zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne.

Postanowieniem z dnia 7 marca 2008r. Sąd Rejonowy w Krośnie Wydział V Gospodarczy ogłosił upadłość (...)w J., obejmującą likwidację majątku (k.9).

Naczelnik Urzędu Skarbowego w J. pismem z dnia 19 marca 2008r. poinformował powoda, że postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na podstawie art. 146 pkt 1 prawa upadłościowego i naprawczego (k.8).

Jednocześnie w/w organ wydał w dniu 1 kwietnia 2008r. postanowienie o obciążeniu powoda jako wierzyciela kosztami postępowania egzekucyjnego, w kwocie 60,00 złotych (k.11).

Wobec powyższego powód zgłosił swoją wierzytelność w wysokości 1 060,00 złotych, obejmującą należność główną – 1 000,00 złotych i koszty egzekucyjne – 60,00 złotych do sędziego komisarza (pismo z dnia 11.04.2008r. – k.12-13).

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011r. Sąd stwierdził zakończenie postępowania upadłościowego R. (...)w J. i postanowienie to uprawomocniło się, zaś powód nie został zaspokojony w trakcie prowadzenia tego postępowania (postanowienie z dnia 30.06.2011r. – k.15).

Powód pismem z dnia 12 lutego 2013r. wezwał zatem pozwanego jako byłego członka zarządu do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem (wezwanie z dnia 12.02.2013r. – k.19-20).

Pozwany – H. N. pełnił w okresie od dnia 1 sierpnia 1998r. do 6 czerwca 2007r. funkcję prezesa zarządu najpierw R. w J. a po zmianie nazwy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. (odpis pełny z rejestru przedsiębiorców wg stanu na dzień 25.10.2012r. – k.16 - 17).

Pozwany otrzymał pismo z dnia 29 maja 2007r. podpisane przez członków zarządu W. O. i R. P. o wygaśnięciu jego mandatu prezesa zarządu i przekazania dokumentacji finansowo – księgowej firmy (k.34).

Opierając się tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w rozważaniach prawnych podniósł przede wszystkim ,że roszczenie powoda jest uzasadnione i zasługuje na uwzględnienie.

Następnie podał ,że powód dochodząc wskazanego w pozwie roszczenia winien w pierwszej kolejności wykazać, że egzekucja z dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. okazała się bezskuteczna.

Oceniając powyższe wskazał ,że przepis art. 299 ksh dotyczy odpowiedzialności członków zarządu w stosunku do osób trzecich; odpowiedzialność osobista członków zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zachodzi w sytuacji, gdy egzekucja przeprowadzona przez wierzycieli przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. Przesłanką powstania odpowiedzialności członków zarządu jest bezskuteczna egzekucja do całego majątku spółki i na wierzycielu ciąży dowód tej bezskuteczności. Podstawą odpowiedzialności członków zarządu jest przepis art. 299 KSH (odpowiedzialność ex lege). Odpowiedzialność ta ma charakter subsydiarny, gdyż wchodzi w rachubę wtedy, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna.

W dalszej części Sąd Rejonowy wskazał ,że z dokumentów przedstawionych przez powoda, wynika ,iż egzekucja przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. okazała się bezskuteczna, albowiem pomimo wszczęcia egzekucji przeciwko tej spółce, Naczelnik Urzędu Skarbowego w J. umorzył postępowanie egzekucyjne w całości nie z powodu jednak niemożności wyegzekwowania dochodzonej przez powoda należności, ale z powodu ogłoszenia upadłości (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. (pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w J. z 19.03.2008r. - k.8). Egzekucja zatem indywidualna przeciwko spółce nie okazała się możliwa, ale zdaniem Sądu Rejonowego powstała możliwość prowadzenia egzekucji uniwersalnej przeciwko spółce wobec ogłoszenia jej upadłości.

Odnosząc się do powyższego Sąd I instancji w tym miejscu dokonał rozważań co do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia powoda i podniósł ,że istotne w tym względzie jest ustalenie terminu, od którego

winnobyć liczone przedawnienie. Zdaniem Sądu Rejonowego nie można tego terminu liczyć od daty umorzenia postępowania egzekucyjnego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w J., albowiem nie nastąpiło ono z powodu bezskuteczności egzekucji, lecz z mocy prawa, w związku z ogłoszeniem upadłości, co słusznie zauważa powód w piśmie z dnia 28 sierpnia 2013r. (k.41 – 42).

Ponieważ trwała egzekucja uniwersalna wobec wielu wierzycieli na podstawie ogłoszenia upadłości spółki, zatem o bezskuteczności egzekucji można mówić najwcześniej od momentu wydania przez sąd upadłościowy postanowienia w przedmiocie stwierdzenia zakończenia postępowania upadłościowego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J., co miało miejsce w dniu 30 czerwca 2011r. (k.15). W związku z tym od tego czasu należy liczyć wskazany przez pozwanego

3 letni termin przedawnienia, który jednak do momentu wniesienia przez powoda pozwu - 5 kwietnia 2013r. jeszcze nie upłynął, a co za tym idzie wystąpienie przez powoda roszczeniem przeciwko członkowi zarządu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. – H. N. było możliwe.

Następnie Sąd Rejonowy podał ,że pozwany w niniejszej sprawie pełnił funkcję prezesa zarządu w okresie od dnia 1 stycznia 1998r. do dnia 6 czerwca 2007r. najpierwR.w J., a po zmianie nazwy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J., opierając w tym zakresie na dowodach w postaci: zeznań pozwanego – k. 45, odpisu pełnego z rejestru przedsiębiorców wg stanu na dzień 25.10.2012r. – k.16 – 17.

W ocenie Sądu I instancji data 6 czerwca 2007r. jest datą wydania postanowienia przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie XII Wydział Gospodarczy,

w przedmiocie wykreślenia pozwanego z pełnionej przez niego funkcji prezesa zarządu. Wykreślenie to było konsekwencją prawdopodobnie zdaniem Sądu Rejonowego podjęcia uchwały zgromadzenia wspólników spółki o odwołaniu pozwanego z funkcji prezesa zarządu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. , co miało miejsce pod koniec miesiąca maja 2007r. (pismo z dnia 29.05.2007r. – k.34).

Odnosząc się do zarzutu pozwanego zawartego w odpowiedzi na pozew, że w okresie od dnia 25 września 2006r aż do jego odwołania przebywał na zwolnieniu chorobowym i do pracy już nie wrócił, przechodząc w listopadzie 2007r. na rentę chorobową i w tym czasie nie przebywał w ogóle w firmie, jak również nie podejmował żadnych decyzji związanych z firmą i nie podpisywał żadnych dokumentów (zeznania pozwanego – k.45) Sąd Rejonowy wyraźnie zaznaczył, że odpowiedzialność członków zarządu z art. 299 ksh oparta jest na zasadzie domniemania winy i to na członku zarządu spoczywa obowiązek uwolnienia się od tej odpowiedzialności. Winien on zatem przedstawić wszelkie dowody wskazujące na brak takiej odpowiedzialności. Tymczasem, w ocenie Sądu Rejonowego pozwany powołując się na okoliczność przebywania od dnia 25 września 2006r. ,aż do jego odwołania na zwolnieniu lekarskim takiej okoliczności nie udowodnił żadnymi środkami dowodowymi, czy to w postaci zwolnień lekarskich, czy też chociażby w postaci zeznań świadków. Co więcej pozwany tej okoliczności nawet nie uprawdopodobnił.

Sąd Rejonowy wskazał ,że jest poza sporem jest, że decyzja o nałożeniu na spółkę kary pieniężnej dotarła do spółki w dniu 7 maja 2007r. (k.7), a zatem w okresie kiedy pozwany pełnił jeszcze funkcję prezesa zarządu.

Sąd Rejonowy przyjął także za uzasadnione rozważania powoda zawarte w piśmie z 28 sierpnia 2013r. w przedmiocie właściwego terminu do zgłoszenia przez spółkę wniosku o ogłoszenie upadłości (k.41-42).

Reasumując, zdaniem Sądu I instancji pozwany nie uwolnił się od odpowiedzialności w niniejszym postępowaniu, albowiem nie wykazał powstałych po jego stronie przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 ksh, wobec czego na podstawie art. 299 § 1 ksh w związku z art. 470 kc należało zasądzić od niego na rzecz powoda łączną kwotę 1 068,80 złotych, na którą składają się: kwota 1 000,00 złotych jako kwota nałożonej kary pieniężnej, kwota 60,00 złotych, tytułem kosztów powstałych w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego i kwota 8,80 złotych, tytułem

kosztów upomnienia skierowanego do spółki, w okresie kiedy pełnił funkcję członka zarządu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J..

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 kodeksu postępowania cywilnego jak w punkcie II wyroku; zaś wobec faktu, że powód z mocy prawa jest zwolniony od ponoszenia kosztów opłaty sądowej, orzekł jak w punkcie III wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa.

Zarzucił powyższemu wyrokowi rażące naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 299 ksh i niewłaściwe zastosowanie; obrazę przepisów postępowania poprzez naruszenie art. 333 par 1 kpc polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także art. 230 kpc poprzez uznanie, że pozwany nie wykazał, że od dnia 25.09.2006r przebywał na zwolnieniu lekarskim, w sytuacji gdy pozwany ten fakt wykazał zaświadczeniem z dnia 2.03.2007r przedłożonym do odpowiedzi na pozew oraz swoimi zeznaniami, a powód tych dowodów nie kwestionował.

W pisemnych motywach powyższego skupił się na chronologicznym przedstawieniu zwolnień lekarskich i podstaw nie sprawowania funkcji członka zarządu w okresie od 20.10.2006r do dnia 19.11.2007r, podnosząc, że do tego momentu spółka funkcjonowała prawidłowo i nie było podstaw do ogłoszenia upadłości. Do apelacji przedstawił dowody w postaci zaświadczenia z daty 19.09.2013r, 16.10.2007r (k- 34-35).

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na początku należy podnieść, że jeżeli sąd odwoławczy oddała apelację i orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji, nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 13.12.1935r, C III 680/34, z dnia 10.11.1998r, III CKN 792/98).

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy oprócz poniżej wskazanych.

Oceniając zaś konkretne zarzuty apelacji należy podnieść, że rzeczywiście pozwany w dołączonym do odpowiedzi na pozew zaświadczeniem (k- 35) wskazał, że już od dnia 25.09.2006r przebywał na zwolnieniu chorobowym i taki stan trwał do 01.10.2007r, albowiem z jego treści wynika, że okres ten był okresem bez składkowym (k- 35).

W związku z tym błędne były ustalenia Sądu Rejonowego, że pozwany powyższej okoliczności nie udowodnił w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, a więc zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 333 par 1 kpc i 230 kpc należało uznać za zasadny. Mimo tego należało przyjąć za Sądem Rejonowym, że pozwany nie zwolnił się od odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 ksh.

Rozważania w tym zakresie należy zacząć od tego, że odpowiedzialność członków zarządu jako osób trzecich ma charakter akcesoryjny i subsydiarny oraz dotyczy jedynie przypadku niewykonania przez zobowiązanego albo nienależytego wykonania zobowiązania, także publicznoprawnego. Chodzi tu o rzeczywiste (czynne, faktyczne) ich wykonanie, a nie tylko piastowanie (bierne) funkcji, z którą te obowiązki są związane (por. wyrok SN z dnia 9.10.2006r, II UK 47/06).

Jednak powyższa okoliczność winna być oceniana przez pryzmat treści art. 299 ksh, a mianowicie czy w właściwym czasie zgłoszono wniosek

o ogłoszenia upadłości lub wszczęto postępowanie układowe albowiem odpowiedzialność przewidzianą w art. 299 ksh ponoszą osoby, które były członkami zarządu w czasie właściwym dla ogłoszenia upadłości lub wszczęcia postępowania układowego (por. wyrok SN z dnia 28.09.1999r, II CKN 608/98).

W tej sytuacji to pozwany winien udowodnić jedną z okoliczności mogących go uwolnić od tej odpowiedzialności, wymienionych w art. 299 ksh. Przepis 299 ksh na pierwszym miejscu wymienia przeprowadzenie dowodu na to, że zgłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego nastąpiło w właściwym czasie. W okresie gdy pozwany faktycznie sprawował funkcję Prezesa Zarządu w/w spółki, a więc przed jego pobyt na zwolnieniu lekarskim, w ogóle nie doszło ani do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, ani wszczęcia postępowania układowego. W związku z tym pozwany mógł jedynie wskazywać, że podczas pełnienia przez niego funkcji członka zarządu

nie zaistniały jeszcze podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości lub wszczęcia postępowania układowego. Wykazanie tego oznaczałoby stwierdzenie braku związku przyczynowego pomiędzy sprawowaniem przez pozwanego funkcji członków zarządu a szkodą doznaną przez stronę powodową. Pozwany powyższego nie udowodnił. Jedyny dowód jaki pozwany w tym zakresie zaoferował Sądowi Rejonowemu to jego zeznania. Zdaniem Sądu Okręgowego dowód ten na tle pozostałego materiału dowodowego zebranego w sprawie nie mógł być uznany za jednoznaczny i nie budzący wątpliwości.

Jak wynika z niekwestionowanego przez pozwanego dowodu w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 7.03.2008r o ogłoszeniu upadłości (...) sp. z o.o. w J. wraz z uzasadnieniem, sygn. akt V GU 9/07 (k-9-10) oraz akt sprawy V GU 9/07 – a w szczególności wniosku o ogłoszenie upadłości (akta związkowe k-46) że już od lutego 2007r w/w spółce nie była prowadzona księgowość, nie były składane PIT-y do Urzędu Skarbowego co spowodowało, że na dzień składania wniosku o ogłoszenie upadłości nie można było sporządzić bilansu, zaś dokumenty finansowo – księgowo w/w spółki zostały znalezione w workach w śmieciach. Poza tym na wskutek niekorzystnych działań m. in. pozwanego polegających na prowadzeniu konkurencyjnej działalności doszło do powstania sytuacji upadłościowej w/w spółce.

W związku z powyższym należy ponownie wskazać, że nie można twierdzić o braku odpowiedzialności członków zarządu gdy zobowiązanie istniało lub stało się wymagalne w/w okresie, lecz nie powstałoby gdyby członkowie zarządu wystąpili z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w właściwym czasie (por. wyrok SN z dnia 17.01.2007r, II CSK 322/06).

Przedstawione okoliczności powodują, iż sam fakt przebywania na zwolnieniu lekarskim pozwanego w okresie od 25.09.2006r do 12.04.2007r, a później na urlopie i znów na zwolnieniu lekarskim nieprzerwanie do 18.11.2007r nie zwolnił go od odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 ksh.

Z tych też względów Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego i oddalił ją jako bezzasadną po myśli art. 385 kpc.